

Ο Γάλλος συνθέτης Αλεξάντρ Ντεσπλά έχει κερδίσει εννέα υποψηφιότητες και δύο βραβεία Όσκαρ, για το «The Grand Budapest Hotel» του Γουές Αντερσον και τη «Μορφή του νερού» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο.

Μεγάλωσα με Χατζιδάκι, Θεοδωράκη, Ξαρχάκο

Ο κινηματογραφικός συνθέτης Αλεξάντρ Ντεσπλά στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΑΝΙΜΙΛΙΟ ΧΑΡΜΠΗ

Αν κάποιος ρίξει μια ματιά στο επαγγελματικό βιογραφικό του Αλεξάντρ Ντεσπλά θα μείνει με το στόμα ανοικτό. Σε 35 χρόνια καριέρας, ο Γάλλος συνθέτης κινηματογραφικής μουσικής έχει προλάβει να δημιουργήσει τα σκορ πάνω από 200(!) μικρών και μεγάλου μήκους ταινιών. Την τελευταία δεκαετία, δε, αναλαμβάνει σταθερά εξι-επτά ταινίες τον χρόνο, έχοντας κερδίσει στο μεταξύ εννέα υποψηφιότητες και δύο βραβεία Όσκαρ, για το «The Grand Budapest Hotel» του Γουές Αντερσον και τη «Μορφή του νερού» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο. Στη διαδικτυακή βιντεοκλήση όπου τον συναντά μιλάει κουρασμένος και τον ρωτάω πώς τα καταφέρνει.

«Σήμερα το πρωί ήμουν στο στούντιο στις 9 και χθες το βράδυ έφυγα από εδώ μετά τα μεσάνυχτα», μου λέει μισογέλωτας και συνεχίζει: «Δεν βλέπω τους φίλους, την οικογένειά μου, δεν έχω Σαββατοκύριακα. Το ξέρω ότι πρέπει να το σταματήσω αυτό γιατί είναι τρελό και η ζωή στο μεταξύ φεύγει. Από την άλλη, λατρεύω τη μουσική και αυτό που κάνω. Επίσης δεν είναι εύκολο να πεις όχι. Κάποτε ένιωθα τυχερός που σκηνοθέτες όπως ο Αντερσον, ο Πολάνσκι, ο Γαβράς, ο Κλοντέι με έπαιρναν και μου ζητούσαν να γράψω για τις ταινίες τους. Τώρα όλοι αυτοί είναι φίλοι μου και δεν γίνεται να τους αρνηθώ, οπότε τα κάνω όλα. Υπάρχουν και χειρότερα όμως. Ο Μορίκονε έγραψε μουσική για 400 ταινίες...».

Ούζο και ρεμπέτικο

Σε λίγες ημέρες, ο Ντεσπλά θα βρίσκεται στα μέρη μας και συγκεκριμένα στη Θεσσαλονίκη, κατόπιν προσωπικής πρόσκλησης του δημάρχου, Κωνσταντίνου Ζέρβα, για να δώσει μια μεγάλη συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής της πόλης, στο πλαίσιο των 57ων Διημερίων. Όπως μου λέει στα ελληνικά, τα οποία μιλάει αρκετά καλά, ανυπομονεί να πει ούζο και να ακούσει ρεμπέτικο: «Άλλωστε, η μπτέρτα του, Ελληνίδα γεννημένη στον Βόλο με καταγωγή από τη Μικρά Ασία, του έβαζε συχνά να ακούει ελληνική μουσική όταν ήταν μικρός.

«Στο σπίτι έπαιζε, εκτός των άλλων, Θεοδωράκης, Χατζιδάκις, Ξαρχάκος, οπότε η ελληνική μουσική και τα αντίστοιχα όργανα είναι κομμάτι της παιδείας μου. Η καταγωγή της μη-

τέρας μου είναι από τη Σμύρνη κι έτσι πάντα άκουγα τις ιστορίες από την Καταστροφή. Στη συναυλία της Θεσσαλονίκης θα αποδώσουμε έναν μικρό φόρο τιμής στη Σμύρνη, με ένα σύντομο adagio που έχω συνθέσει. Κάτι δικώς υπερβολικό πάθος ή μελόδραμα, αλλά που νομίζω πως ταιριάζει και θα είναι αρκετά συγκινητικό».

Ως σύγχρονος συνθέτης κινηματογραφικής μουσικής βέβαια, ο Ντεσπλά χρησιμοποιεί όλα τα «όπλα» που έχει στη διάθεσή του, προκειμένου να δημιουργήσει σε μια εποχή όπου

ες, και μια καλή μελωδία θέλει πολλή δουλειά, είναι δύσκολο να τη συνθέσεις. Τελικά, όμως, καταλήγω να χρησιμοποιώ τα πάντα: ηλεκτρονικά στοιχεία για ήχους που δεν μπορούν να αποδοθούν αλλιώς, τζαζ μπάντες, σόλο μπουζούκι ή ορχήστρα 90 ατόμων. Στον καινούριο «Πινόκιο» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο χρησιμοποίησα αποκλειστικά ελληνικά μουσικά όργανα, προκειμένου να πάρουμε το συγκεκριμένο πάθος που ταιριάζει στις ανάγκες του φιλμ».

Η αλληλεπίδραση

Πόσο περίπλοκο είναι, όμως, αυτό το δημιουργικό πάρε-δώσε με τον εκάστοτε σκηνοθέτη, ο οποίος έχει το δικό του όραμα και –κατά κανόνα– τρέμει μήπως ο συνθέτης του... κατατρέψει την ταινία; «Όταν αποφασίζεις να γράψεις ένα κινηματογραφικό σκορ, αποφασίζεις την ίδια στιγμή να μοιραστείς τον χρόνο και την τέχνη σου με έναν άλλο καλλιτέχνη. Να επικοινωνήσεις και να βρεις γέφυρες που θα σου επιτρέψουν να κρατήσεις τη μουσική σου ταυτότητα και ταυτόχρονα να παραμείνεις αφιερωμένος στο πρότζεκτ. Είναι κάτι που το μαθαίνεις με τον καιρό. Εμένα μου αρέσει να προσαρμόζομαι, να βλέπω την ταινία, τις κινήσεις των ηθοποιών, τις κάμερες και να δω ανάλογα. Στον Γουές (Αντερσον), για παράδειγμα, όλα είναι πολύ συμμετρικά, το μοντάζ είναι ιδιαίτερο, οπότε και η μουσική ακολουθεί παράμοια μοτίβα».

Οχι τυχαία, πέραν όσων έχουν ήδη αναφερθεί, ο Ντεσπλά έχει επίσης συνεργαστεί με σπουδαία ονόματα όπως ο Στίβεν Φρίαρς, η Γκρέτα Γκέργουικ, ο Λικ Μπερόν, η Κάθριν Μπίγκελου, ο Τομ Χούπερ και πολλοί άλλοι. Όσο για το ποιο είναι το πιο δύσκολο κινηματογραφικό είδος στο μουσικό του «ντύτιμ», η απάντησή του είναι άμεση και δίκως καθόλου σκεψιμ: «Οι κομωδίες σίγουρα. Βλέπεις, η μουσική δεν είναι αστεία από μόνη της. Πρέπει να βρεις τρόπους ώστε να παραμείνει ανάλαφρη και παράλληλα να αλληλεπιδρά με όσα συμβαίνουν στην οθόνη. Δεν πρέπει βέβαια να γίνεις και πολύ σοβαρός, γιατί μετά δεν θα λειτουργήσει το αστείο».

Ο Αλεξάντρ Ντεσπλά θα επισκεφθεί την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, ρίνοντας ταυτόχρονα την αυλαία των φετινών Διημερίων στις 20 Οκτωβρίου.

Η καταγωγή της μπτέρτας μου είναι από τη Σμύρνη κι έτσι πάντα άκουγα τις ιστορίες από την Καταστροφή. Στη Θεσσαλονίκη θα αποδώσουμε έναν μικρό φόρο τιμής με ένα σύντομο adagio.

η κυριαρχία της εικόνας τείνει να περιορίζει τη μελωδία σε ρόλο κομπάρσου. «Όπως εξελίσσεται η κοινωνία, έτσι συμβαίνει και με το σινεμά. Δεν μπορούμε να κάνουμε ταινίες όπως το 1945 ή το 1965. Σχεδόν κάθε χρόνο κάποιος έχει μια καινούργια ιδέα και, φυσικά, η μουσική πρέπει να ακολουθεί. Επειδή πάντως βρισκόμαστε αρκετά χρόνια στον χώρο, έχω δει τάσεις να εμφανίζονται και να φεύγουν πολύ γρήγορα. Τη δεκαετία του 1980, για παράδειγμα, κάποια στιγμή όλα τα σκορ φτιάχνονταν στο συνθεσάιζερ, σύντομα ωστόσο ο κόσμος του βαρέθηκε και γυρίσαμε πίσω στην ορχηστρική μουσική».

«Γενικότερα υπάρχει μια τάση τελευταία προς τα πολύ ατμοσφαιρικά σκορ με έντονα ηλεκτρονικά στοιχεία. Δεν είναι ακριβώς του γούστου μου. Προσωπικά πιστεύω στις μελωδίες, νιώθω βασικά ότι στον κόσμο αρέσει να ακούει μελωδι-